

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС

Анна Корольова,

*аспірант кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права*

Державного торговельно-економічного університету

ORCID: 0009-0006-6790-6925

DOI <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2025-59-2>

УДК 620.9:355.271]:342.587.5

Відновлювальна енергетика в умовах воєнного стану: виклики та адміністративно-правові механізми

Постановка проблеми. Відновлювальна енергетика в сучасних умовах відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні сталого розвитку, екологічної безпеки та енергетичної незалежності держав. Особливої актуальності ця сфера набуває в контексті масштабного збройного конфлікту в Україні, який розпочався у лютому 2022 року. Воєнний стан приніс в енергетичний сектор країни нові виклики, зумовлені як фізичним руйнуванням інфраструктури, так і соціально-економічними, правовими та організаційними аспектами розвитку відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ). Традиційна централізована енергосистема виявилася вразливою до навмисних атак, зокрема на електростанції, Каховської ГЕС, лінії електропередач

та підстанції, що призвело до регулярних збоїв у енергопостачанні і загрожує стабільній роботі критично важливої інфраструктури держави. У таких умовах модернізація енергетичної політики України з акцентом на розвиток відновлюваної енергетики стає не тільки питанням екологічної відповідальності, але й ключовим фактором забезпечення національної безпеки. Децентралізація енергетичного виробництва, створення автономних систем енергопостачання, застосування різних ВДЕ дають можливість мінімізувати ризики, пов'язані з руйнуванням централізованої мережі, знижують залежність від імпорتنих енергоресурсів і енергетичного шантажу. Однак на шляху до розвитку галузі постають численні проблеми: значні збитки

через воєнні дії, економічні труднощі, падіння інвестиційної активності, ускладнення логістики та ремонтних робіт, а також правові й регуляторні обмеження, які тимчасово заморожують зростання сектору. Особливу увагу слід приділити правовому забезпеченню розвитку ВДЕ в умовах воєнного стану. Відповідні законодавчі ініціативи та нормативні акти повинні не лише підтримувати проекти у цій сфері, а і враховувати реалії, пов'язані з форс-мажорними обставинами, змінювати тарифи, спрощувати процедури ліцензування та гарантувати компенсаторні механізми для інвесторів. Без ефективного правового регулювання, зусилля у напрямку енергетичної стійкості залишатимуться неповними та нестабільними. Крім того, необхідно запозичувати міжнародний досвід, який демонструє ефективність децентралізованих, автономних і гнучких енергосистем, які функціонують навіть у кризових умовах. Загалом, відновлювальна енергетика стає вагомим інструментом для забезпечення стабільності енергопостачання, безпеки країни та ведення обороноздатності в умовах війни. Водночас вона є основою для подальшого повоєнного відновлення, економічного зростання та інтеграції України у міжнародні енергетичні та «зелені» ринки. Проте розв'язання поставлених проблем вимагає не лише технічних і організаційних новацій, а й чіткої, прозорої та адаптивної системи правових рішень, здатної ефективно реагувати на виклики в умовах воєнного стану.

Метою статті є комплексний аналіз викликів, з якими стикається сектор відновлювальної енергетики України в умовах воєнного стану, а також оцінка правових і нормативних рішень, що застосовуються для подолання цих проблем. Завданням є визначення ключових економічного, регуляторного та соціальних проблем, пов'язаних із розвитком ВДЕ у період

воєнного стану, а також пошук механізмів державної підтримки та міжнародної співпраці, які сприяють зміцненню енергетичної безпеки і стійкості країни. Стаття також має на меті показати перспективи і стратегії подальшого розвитку відновлюваної енергетики як основної складової повоєнного відновлення, стабілізації та сталого розвитку України.

Стан опрацювання проблеми. Аналіз стану дослідження відновлюваної енергетики в Україні привертають дедалі більше уваги як дослідників, так і державних структур, неурядових організацій, як вітчизняних, так і іноземних. Енергетична безпека, диверсифікація енергетичних ресурсів і «зелена» економіка все більше стають актуальними питаннями, що стосуються залучення відновлюваних джерел енергії. Аналітичні матеріали українських експертних центрів, публікації міжнародних організацій (ПРООН, Greenpeace, Європейська Бізнес Асоціація), а також нормативні акти в галузі енергетики та міського розвитку містять детальні пропозиції та рекомендації. Водночас більшість досліджень стосується довгострокових рішень для декарбонізації та залучення України до європейського енергетичного простору. Але існують проблеми з функціонуванням відновлюваної енергетики в умовах воєнного стану. Фундаментально всі тематичні напрямки є недостатньо вивченими, як-от підтримка безперебійного постачання енергії, коли інфраструктура зруйнована, забезпечення захисту інвесторів в умовах гарантій високого ризику і компенсаційних гарантій для адаптації «зелених» тарифів і захисту відновлювальних генеруючих установок від військових загроз. Питання міжнародної допомоги, підходи до залучення іноземних інвестицій та залучення закордонного досвіду у відновлення енергетичного сектору після кризи, також знаходяться

в цьому контексті. Усе це вимагає глибокого аналізу сьогодишнього стану розвитку відновлюваної енергетики та створення ефективних правових, економічних і інституційних інструментів, що гарантуватимуть її виживання і розширення під час переходу до воєнного стану і пізніше.

Виклад основного матеріалу.

У сучасному світі два важливі завдання виконують носії відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ): вони сприяють декарбонізації та енергетичній безпеці. ВДЕ набули надзвичайного значення для України, яка з лютого 2022 року перебуває у стані повномасштабної війни. Головна перевага полягає в потенціалі сталого енергопостачання, навіть незважаючи на порушення роботи централізованої інфраструктури. Масовані атаки на енергостанції, знищення Каховської ГЕС, а також пошкодження ліній електропередач та підстанцій чітко показали слабкість звичайних енергосистем [1].

За таких умов найактивніше використання різних джерел енергії, включаючи локалізований розвиток ВДЕ, стало однією з необхідних умов для стійкого державного опору та стабільності. Енергетична незалежність пов'язана з можливістю захистити країну: самодостатня держава може легше протистояти зовнішньому тиску та загрозам енергетичного шантажу. Саме тому правові інструменти у сфері ВДЕ є стратегічно важливими, особливо в умовах військової агресії.

ВДЕ сприяє диверсифікації різних джерел енергії та незалежності від централізованих і крихких систем. Це особливо важливо в часи війни, коли лінії електропередач, трубопроводи газу та нафти часто стають мішенню для нападів противника. Децентралізоване виробництво енергії значно обмежує ризики негативного руйнування енергосистем, що є особливо надзвичайно важливим

для функціонування критичної інфраструктури та можливості діяти як державі. Енергетична незалежність – це не тільки економічне питання, але й ключовий елемент національної безпеки. Відсутність ефективного джерела енергії може мати серйозні наслідки для діяльності держави, важливих об'єктів та оборонного потенціалу. Інвестиції у створення «зеленої» енергетики збільшують незалежність та безпеку України від зовнішніх впливів і формують основу для подальшого відновлення після війни.

У період воєнного стану відновлювана енергія поступово усвідомлюється не тільки як питання виживання, але й як можливість побудови більш безпечного та незалежного внутрішнього енергетичного майбутнього. Воєнний стан ускладнив ситуацію в енергетичному секторі України ще більше. Більшість інфраструктури була знищена, але попит на електроенергію та тепло залишається надзвичайно високим [2].

Фізичне знищення та окупація енергетичної інфраструктури є першим і, ймовірно, найбільш складним викликом для ВДЕ в Україні. Атаки завдали шкоди і знищення сонячних та вітрових електростанцій, особливо на півдні та сході країни, внаслідок чого ускладнилося досягнення кліматичних цілей. Станом на середину 2024 року, приблизно 30% усіх сонячних фотоелектричних потужностей постраждали внаслідок воєнних дій. Значну частину з них тимчасово виведена з експлуатації, оскільки території були знищені або знаходяться на окупованих територіях [3]. Через обстріли енергетичних об'єктів і ліній електропередач мережа зазнала примусових відключень, тривалих перебоїв у постачанні електроенергії та закриття станцій. Пошкодження транспортних і логістичних шляхів для постачання обладнання та оперативного прибуття ремонтних груп значно ускладнює процес роботи з відновлення інфраструктури.

Другою перешкодою є фінансові та економічні труднощі. Внаслідок збройної агресії з боку країни-агресора проти України призвело до значного скорочення розвитку відновлюваної енергетики, що супроводжувалося зруйнуванням інфраструктури та зменшенням інвестиційної діяльності у цей сектор. Протягом останніх років запроваджено схему моделі «зеленого» тарифу в Україні, внаслідок чого спостерігалось підвищення встановлених потужностей об'єктів відновлюваної енергетики. На початку 2022 року загальний обсяг встановленої потужності об'єктів ВДЕ за «зеленим» тарифом становив більше 9,5 ГВт, а обсяг інвестицій у цій сфері понад 12 млрд доларів США [4, с. 33].

Таким чином, до 2022 року у сектор ВДЕ було вкладено понад 12 мільярдів доларів, але війна значно обмежила можливості для капіталовкладень. Зростаючі витрати на технічне обслуговування, ремонт та експлуатацію обладнання в умовах воєнного стану ускладнюють модернізацію пошкоджених об'єктів.

Третьою перешкодою у розвитку відновлюваної енергетики України є правові та регуляторні виклики. Відсутність чітких правових механізмів та недостатня гармонізація національного законодавства з вимогами ЄС призводять до ускладнень у формування сприятливого інвестиційного середовища, стримують модернізацію інфраструктури та знижують ефективність реалізації сталого енергетичного розвитку.

Воєнний стан спричинив деякі тимчасові ускладнення: проблеми з будівництвом нових об'єктів, продовженням ліцензій та страхування, виконанням «зелених» контрактів через форс-мажор. Постанова НКРЕКП «Про особливості тимчасового приєднання електростановак до системи розподілу у період дії в Україні воєнного стану» № 352 від 26 березня

2022 року встановила особливості тимчасового приєднання електростановак до системи розподілу у період воєнного стану з певними обмеженнями. Ця постанова спрямована на адаптацію процедури приєднання до реальній війни, пошкоджень енергетичної інфраструктури та забезпечення безпеки енергетичної системи. Вона також, встановлює правила і умови взаємодії між операторами систем розподілу та замовниками послуг щодо тимчасового підключення електростановак до мереж, а також змін технічних характеристик існуючих електростановак замовників у період дії воєнного стану на території України [5]. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг доповнила та внесла зміни до постанови НКРЕКП № 352 від 26 березня 2022 року, з метою сприяння функціонування енергетичного ринку та забезпечення передумов для інтеграції ВДЕ в енергетичну систему України в умовах воєнного стану.

Держава вжила відповідних заходів для вирішення труднощів стимулювання розвитку відновлюваної енергетики, а саме: спрощено процедури будівництва та введення в експлуатацію; введено державні гарантії та компенсації інвесторам у разі пошкодження обладнання; переглянуто умови «зелених» контрактів, що передбачають можливість тимчасового зниження тарифу з його подальшою компенсацією [6; 7]. У затвердженому Національному плані дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року та плану заходів з його виконання встановлено поступове збільшення частки енергії з відновлюваних джерел, запроваджено податкові пільги для підприємств, які інвестують у відновлювану енергію, спрощено процедури видачі дозволів на будівництво об'єктів відновлюваної енергетики, зменшено фінансовий тиск

та стимульовано нові інвестиції [8]. Децентралізовані та навіть автономні системи в кризові часи виявилися життєздатними, що підтверджує міжнародний досвід. Ізраїль продовжував розвивати сонячну енергетику навіть у розпал війни, акцентуючи увагу на системі самодостатності [9]. Литва та Польща відновили енергетичну інфраструктуру завдяки державним компенсаціям та міжнародним фондам після воєнних дій [10]. Проекти ПРООН та ГЕФ зі встановлення сонячних станцій у лікарнях та об'єктах водопостачання сприяли енергетичній безпеці та зменшенню витрат на енергетичні ресурси [11]. Ці та інші приклади міжнародного співробітництва та фінансових механізмів могли б бути застосовані в Україні, щоб забезпечити інвестиції, енергомодернізацію та підтримку інвесторів.

Заходи для подолання деяких нових викликів включають доповнення заходами стійкості з резервних та автономних джерел (акумулятори, дизель-генератори та місцеві сонячно-вітрові системи), які можуть забезпечити безпеку постачання навіть у разі пошкодження основних мереж. Особлива роль у цьому процесі належить децентралізації виробництва енергії шляхом поширення сонячних панелей і малих вітрових станцій у приватних домогосподарствах, освітніх установах, лікарнях і виробничих підприємствах. Такий підхід сприяє автономності громад і більш раціональному розподілу ризиків. Важливо й те, що міжнародне співробітництво надає доступ до передових технологій, сучасного обладнання та навчання для кваліфікованого персоналу.

Варто зауважити, що енергетична криза, яка склалася внаслідок агресивного нападу на неї з боку росії поставила Україну перед важливим вибором світоглядного характеру щодо подальшого відновлення енергетики. Станом на 2024 рік

за оцінками DiXi Group, знищено близько 85% теплогенерації нашої держави з початку повномасштабного вторгнення. Повномасштабне вторгнення продемонструвало вади старої централізованої системи та необхідність побудови децентралізованої [12].

Місцеві або децентралізовані системи збільшують незалежність громад (лікарні, школи, військові частини та критично важливі об'єкти функціонують без загрози обстрілу). У цьому сенсі, сонячна панель або невелика вітрова установка є не лише технологією, а й символом здатності громади дбати про себе. Саме це поєднання енергії та безпеки утворює нове значення стійкості, якої Україна так нагально потребує в даний момент. Також післявоєнна відбудова перевантажить економіку в цілому. Тут, так звана «зелена» енергетика може стати рушійною силою зростання. Інвестиції в технології відновлюваної енергетики створять нові робочі місця, підвищать кваліфікацію робочої сили та збільшать можливості для місцевого бізнесу. Найважливіше, вони зменшать залежність від імпорту енергії, яка довго була одним із важелів, через політичного тиску росії на Україну.

Логічним наслідком з вищевказаного є те, що правове регулювання у сфері відновлюваної енергетики поступово гармонізується зі стандартами ЄС, що зумовлено дотримання міжнародних зобов'язань, таких як кліматичні цілі Європейського Союзу та міжнародні угоди, включно з Паризькою угодою та запровадженням механізмів, які забезпечують обов'язкову частку ВДЕ у реалізації енергетичної стратегії держави, встановлюючи мінімальні показники їхньої участі. Крім того, стрімко розвивається ринок зелених сертифікатів, що сприяє торгівлі акредитованою енергією

з чистих джерел, як механізмом стимулювання переходу до екологічної моделі енергоспоживання.

Не менш важливим фактором залишається оптимізація адміністративних процедур прискорення видачі дозволів для впровадження інновацій у відновлюваній енергетиці може сприяти її динамічному розвитку.

Майбутня енергетична система України повинна базуватися на принципах адаптивності та стійкості. Це має бути комплексною системою, яка включає великі і малі об'єкти, централізовані та децентралізовані виробництва. Така модель забезпечить можливість оперативного реагування на загрози, ефективного управління ризиками та зниження витрат на відновлення в умовах воєнного стану.

Попри всі жахливі наслідки війни важливо відновити енергетичну систему України, яка б забезпечила її стійкість та безпеку. Відновлювана енергетика не є альтернативою, але насправді це єдиний шлях для трансформації енергетичної системи України в надійну, сучасну й повністю незалежну.

Висновок. У часи війни відновлювана енергетика є стратегічно необхідною для постачання енергії та функціонування системи енергетичної інфраструктури в державі. Збройна агресія росії проти України спричинила значні руйнування об'єктів

генерації, порушення логістики, втрату контролю над частиною енергетичних потужностей та суттєве скорочення інвестиційної активності. Відрив від імпортованого палива та традиційних енергетичних центрів і зниження ризиків, пов'язаних з централізованими системами буде важливою частиною національної безпеки.

Правове регулювання в сфері відновлюваної енергетики потребує першочергове оновлення з урахуванням умов воєнного стану, а саме: необхідно спрощення адміністративних процедур, впровадження механізмів стимулювання інвестицій, забезпечення цілісності інфраструктури та регулювання нормативної бази до децентралізованої моделі енергопостачання. Законодавство у сфері відновлюваної енергетики має бути гнучким, щоб приваблювати та стимулювати інвесторів. Це є одна з основних передумов для ефективного розвитку цієї галузі.

Крім того, впровадження нових технологій, таких як мікромережі, автономні генераційні установки або цифровізація енергетичних операцій, є необхідними. Досвід України та міжнародна практика свідчать, що ці заходи сприяють енергетичній безпеці, навіть у період воєнного стану. У післявоєнний період «зелена» енергетика може стати основою для відновлення енергетики, стимулом для економічного розвитку та інтеграції України в «зелений» європейський простір.

Список використаних джерел:

1. Міністерство енергетики України. За три роки повномасштабної війни українська енергетика зазнала понад 30% ворожих масованих втрат. URL: <https://mev.gov.ua/povyna/za-try-roku-rovnomasshtabnoyi-viynu-ukrayinska-enerhetyka-zaznala-ponad-30-vorozhykh> (дата звернення: 21.09.2025)

2. Організація Об'єднаних Націй України. Атаки на енергетичну інфраструктуру України становлять загрозу ключовим аспектам життя напередодні зими – спостерігачі ООН з прав людини: пресреліз. URL: <https://ukraine.un.org/uk/278995-атаки-на-енергетичну-інфраструктуру-україни-становлять-загрозу-ключовим-аспектам-життя> (дата звернення: 21.09.2025).

3. Greenpeace Deutschland. A Solar Marshall Plan for Ukraine/ URL: <https://www.greenpeace.de/publikationen/20240607-greenpeace-report-BE-solar-marshallplan-ukraine-encv.pdf> (дата звернення: 21.09.2025).

4. Огляд ринку в умовах війни. Вітроенергетичний сектор України 2022 / Конеченков А., Шмідт Г., Бондарчук І. [та ін.]. Київ : ГС «Українська вітроенергетична асоціація», ТОВ «Українське вітроенергетичне агенство-К», лютий 2023. 84 с. URL: https://uwea.com.ua/uploads/docs/uwea_2022_ua_web.pdf (дата звернення : 21.09.2025).

5. Про особливості тимчасового приєднання електроустановок до системи розподілу у період дії в Україні воєнного стану: постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг № 352 від 26 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352874-22#n13> (дата звернення: 21.09.2025).

6. Деякі питання здійснення дозвільних та реєстраційних процедур у будівництві в умовах воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 р. № 722. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.09.2025).

7. Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України: Закон України від 30.06.2023 № 3220-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3220-20#Text> (дата звернення: 21.09.2025).

8. Про затвердження Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року та плану заходів з його виконання: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 761-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2024-%D0%B4#Text> (дата звернення: 22.09.2025).

9. Zreik, Mohamad. «The October 2023 Israel-Hamas Conflict: A Catalyst for Energy Transition» *Review of Middle East Economics and Finance*, vol. 21, no. 1, 2025, pp. 91–109. URL: https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/rmeef-2024-0005/html?srsltid=AfmBOoriuzVIWIQjjBRNJkfpqQCb2X6_ZLSxPfh-Vb03uw8ZRroJEo0 (дата звернення: 21.09.2025).

10. Reuters. Poland, Baltics look to secure energy assets after undersea cable cuts. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/poland-baltics-look-secure-energy-assets-after-undersea-cable-cuts-2025-01-08/> (дата звернення 21.09.2025).

11. UNDP Ukraine. Сонячні електростанції для лікарень та водоканалів посилять енергетичну безпеку об'єктів критичної інфраструктури без витрат з бюджету громад. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/sonyachni-elektrostantsiyi-dlya-likarenta-vodokanaliv-posylyat-enerhetychnu-bezpeku-obyektiv-krytychnoyi-infrastruktury-bezvytrat> (дата звернення 21.09.2025).

12. DiXi Group. Summer Electricity Outlook: власного газу достатньо, а в електропостачанні очікується дефіцит. URL: <https://dixigroup.org/dixi-group-summer-outlooks-vlasnogo-gazu-dostatno-a-v-elektropostachanni-ochikuyetsya-deficyt/> (дата звернення: 21.09.2025).

Корольова А. А. Відновлювальна енергетика в умовах воєнного стану: виклики та адміністративно-правові мезанізми

У статті досліджується роль відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) в умовах повномасштабної війни в Україні та їхнє значення для забезпечення енергетичної безпеки держави. Відновлювана енергетика виконує подвійне завдання: сприяє процесам декарбонізації та забезпечує сталість енергопостачання навіть за умов руйнування централізованої інфраструктури. Масовані обстріли енергетичних об'єктів, знищення Каховської ГЕС, пошкодження ліній електропередач та підстанцій підтвердили вразливість традиційної енергосистеми та актуалізували потребу в розвитку децентралізованих і локальних систем енергопостачання.

Виділено кілька ключових викликів, які постали перед сектором ВДЕ під час війни. Перший – фізичне знищення та пошкодження об'єктів відновлюваної генерації, особливо у східних і південних регіонах. Другий – фінансові та економічні обмеження,

спричинені загальним падінням інвестиційної активності, девальвацією гривні і зростанням витрат на відновлення обладнання. Третій – правові та регуляторні труднощі, пов'язані з воєнним станом: обмеження на будівництво нових об'єктів, виконання «зелених» контрактів та питання страхування. Додатково підкреслюється соціальний фактор: дефіцит кваліфікованого персоналу через мобілізацію, евакуацію та професійне вигорання.

У статті наголошується, що держава намагається пом'якшити ці виклики шляхом спрощення процедур будівництва та введення об'єктів в експлуатацію, надання гарантій інвесторам, податкових пільг і компенсацій. Водночас підкреслюється важливість міжнародного досвіду: Ізраїль, Литва, Польща та інші країни продемонстрували ефективність використання сонячних та вітрових систем у кризові періоди завдяки децентралізованому підходу та фінансовій підтримці держави й донорських організацій.

Автор особливу увагу приділив стратегічному значенню відновлюваної енергетики та акцентував, що стимулювання використання ВДЕ розглядається не лише як економічне рішення, але й важливий фактор національної безпеки. Важливу роль також відіграють локальні та автономні енергосистеми, які стають інструментами децентралізації постачання та забезпечення енергетичної стійкості в територіальних громадах, особливо під час порушення функціонування централізованої інфраструктури.

У статті автор прийшов до висновку, що післявоєнне відновлення України базується на принципах сталого розвитку відновлюваної енергетики, які передбачають пріоритетне впровадження ВДЕ в енергетичну систему. Для України сучасні виклики в енергетичній безпеці вимагають впровадження таких джерел, що стануть базовим елементом у формуванні модернізованої та децентралізованої енергетичної системи, для забезпечення енергетичних потреб країни в умовах воєнного стану. Відновлювана енергетика виступає ключовим компонентом побудови стійкої, незалежної та екологічної енергосистеми, яка сприятиме створенню нових робочих місць, розвитку місцевого бізнесу, знизить залежність від імпорту енергоресурсів. Таким чином, розвиток відновлюваної енергетики у післявоєнний період відновлення України є необхідним кроком для забезпечення енергетичної незалежності, стійкості та довгострокового розвитку держави.

Ключові слова: відновлювана енергетика, адміністративне право, адміністративно-правове регулювання відновлюваної енергетики, енергетична безпека, державне регулювання, воєнний стан, відновлення інфраструктури, енергоефективність, відновлювані джерела енергії.

Korolova A. Renewable Energy under Martial Law: Challenges and Administrative-Legal Mechanisms

The article examines the role of renewable energy sources (hereinafter – RES) in the conditions of a full-scale war in Ukraine and their importance for ensuring the energy security of the state. Renewable energy fulfills a double task: it promotes decarbonization processes and ensures the sustainability of energy supply even under conditions of destruction of centralized infrastructure. Mass shelling of energy facilities, destruction of Kakhovskaya HPP, damage to power lines and substations confirmed the vulnerability of the traditional power system and actualized the need for the development of decentralized and local energy supply systems.

Several key challenges faced by the RES sector during the war are highlighted. The first – physical destruction and damage of renewable generation facilities, especially in the eastern and southern regions. The second – financial and economic restrictions caused by a general drop in investment activity, devaluation of the hryvnia and an increase in equipment restoration costs. The third – legal and regulatory difficulties related to martial law: restrictions on the construction of new facilities, implementation of «green» contracts and insurance issues. In addition, the social factor is emphasized: the shortage of qualified personnel due to mobilization, evacuation and professional burnout.

The article emphasizes that the state is trying to mitigate these challenges by simplifying the procedures for the construction and commissioning of facilities, providing guarantees to

investors, tax benefits and compensation. At the same time, the importance of international experience is emphasized: Israel, Lithuania, Poland and other countries have demonstrated the effectiveness of using solar and wind systems in crisis periods thanks to a decentralized approach and financial support from the state and donor organizations.

The author paid special attention to the strategic importance of renewable energy and emphasized that stimulating the use of RES is considered not only as an economic solution, but also an important factor of national security. An important role is also played by local and autonomous energy systems, which become tools for decentralizing supply and ensuring energy sustainability in territorial communities, especially during the disruption of the functioning of centralized infrastructure.

In the article, the author came to the conclusion that the post-war recovery of Ukraine is based on the principles of sustainable development of renewable energy, which provide for the priority implementation of RES in the energy system. For Ukraine, modern challenges in energy security require the introduction of such sources, which will become a basic element in the formation of a modernized and decentralized energy system, to ensure the country's energy needs in the conditions of martial law. Renewable energy is a key component of building a sustainable, independent and ecological energy system, which will contribute to the creation of new jobs, the development of local business, and reduce dependence on the import of energy resources. Thus, the development of renewable energy in the post-war period of Ukraine's recovery is a necessary step to ensure energy independence, sustainability and long-term development of the state.

Key words: renewable energy, administrative law, administrative and legal regulation of renewable energy, energy security, state regulation, martial law, infrastructure restoration, energy efficiency, renewable energy sources.

Дата першого надходження рукопису до видання: 24.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 27.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025